

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

209122

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาพื้นที่แอ่ง: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอนาพรหมราช จังหวัดสตูล

ผู้แต่ง: อรุณ

วิทยานิพนธ์ที่เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
เป็นส่วนหนึ่งของภาคศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตปรัชญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร)
ปีการศึกษา 2554

000257431

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

209122

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

นัฐพงษ์ สุพร

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

AN APPLICATION OF THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY
TO LOCAL DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF THE IN PLAENG
SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION, WANON-
NIWAT DISTRICT, SAKON NAKHON PROVINCE

NATTHAPONG SUPORN

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(POLITICAL SCIENCE)

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น:
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอดอน
นิเวส จังหวัดสกลนคร

ชื่อผู้เขียน นายรัฐพงษ์ สุพร

สาขาวิชา รัฐศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. วิพร เกตุแก้ว

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ชลิดา ศรีมณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รวิภา ธรรมโชติ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิช)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

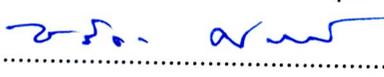
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

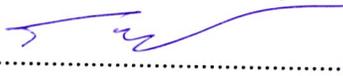
(รองศาสตราจารย์สุนธิ์ บวงษ์จันทร์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิพร เกตุแก้ว)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชลิดา ศรีมณี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รวิภา ธรรมโชติ)

บทคัดย่อ

209122

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น:
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอมหาสารคาม
นิवास จังหวัดสกลนคร

ชื่อผู้เขียน นายรัฐพงษ์ สุพร

ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา 2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วิพร เกตุแก้ว ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ชลิดา ศรีมณี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รวิภา ธรรมโชติ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง (2) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังต่อการพัฒนาท้องถิ่น (4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาท้องถิ่น (5) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเงื่อนไขต่อการพัฒนาท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้แนวทางการศึกษาในเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 คน ซึ่งเป็นประชากร ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง โดยใช้สถิติในเชิงพรรณนา และสถิติในเชิงอนุมานเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงมีการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.19) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า การพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคม มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.03) ด้านวัฒนธรรมและด้านสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.31) (ค่าเฉลี่ย = 3.05) ตามลำดับ และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.39)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.94) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความพอประมาณ และด้านความมีเหตุผล มีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.18) (ค่าเฉลี่ย = 2.39) ตามลำดับ ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ เงื่อนไขด้านความรู้ มีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.02) (ค่าเฉลี่ย = 3.23) ตามลำดับ และ เงื่อนไขด้านคุณธรรม มีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.85)
3. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังต่อการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า เพศ และอาชีพที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. เศรษฐกิจพอเพียง เงื่อนไขด้านความรู้ ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01
5. ปัจจัยเกื้อหนุนด้านชุมชนเข้มแข็ง และด้านบทบาทผู้นำ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. หน่วยงานของรัฐควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนรู้จักการออม รู้จักการประหยัด ไม่ใช่จ่ายเงินเกินตัว โดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาประยุกต์ใช้
2. หน่วยงานของรัฐและเอกชน ควรมีความร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมและสนับสนุน

การฝึกอบรมอาชีพเสริมให้กับประชากรในชุมชน ส่งเสริมให้มีการจ้างงานภายในชุมชนมากขึ้น ประชากรภายในชุมชนควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาสินค้าภายในชุมชนไปขายตลาดภายนอกชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

3. ควรเปิดโอกาสให้เพศหญิงมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

4. ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้การศึกษากับคนภายในชุมชนมากขึ้น

5. ควรเปิดโอกาสให้ประชากรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนของตนเอง และต้องเพิ่มบทบาทในการทำงานของผู้นำท้องถิ่นให้มากขึ้น

In this quantitative research investigation, the researcher used a questionnaire as an instrument of research in collecting data from the sample population of 500 residents of the area under the jurisdiction of the In Plaeng Subdistrict Administration Organization.

In the analysis of the data collected, the researcher utilized techniques of both descriptive and inferential statistics.

Findings are as follows:

1. The In Plaeng Subdistrict Administration Organization displayed characteristics of local development in an overall picture at a moderate level (mean = 3.19). Considered in each aspect, it was found that local development in the social aspect was at a high level (mean = 4.03). Local development in regard to cultural and environmental aspects was found to be evinced at a moderate level (mean = 3.31 and 3.05, respectively). Finally, economic development was determined to be exhibited at a low level (mean = 2.39)

2. The subjects under study were found to have applied the philosophy of the sufficiency economy in an overall picture at a moderate level (mean = 2.94). When considered in each aspect, it was determined that the aspects of moderation and reasonableness were expressed at a low level (mean = 2.18 and 2.39, respectively). The aspects of good self-immunization and conditions of knowledge were displayed at a moderate level (mean = 3.02 and 3.23, respectively). Finally, moral conditions were determined to be evinced at a high level (mean = 3.85).

3. In analyzing the relationships between demographical factors and local development, the researcher found that differences in the demographical

factors of gender and occupation were correlated with local development at the statistically significant level of 0.05. However, the demographical factors of age, educational level, familial income, and perceptions of information regarding the sufficiency economy were determined not to be correlated with parallel differences in local development at the statistically significant level of 0.05.

4. The researcher additionally established that the sufficiency economy, knowledge of conditions, the condition of reasonableness, and the condition of moderation were factors influencing local development at the statistically significant level of 0.01.

5. The researcher additionally determined that supporting factors in the aspects of a strong community and the role of leadership were influencing local development at the statistically significant level of 0.01.

The researcher would like to offer the following recommendations on the basis of this study:

1. State agencies should promote knowledge, understanding and awareness to members of the general public to save, to economize, and not to overspend in consonance with applying His Majesty the King's philosophy of sufficiency economy.

2. Public and private agencies should cooperate in promoting and supporting training for supplementary vocations for community residents. Intra-community employment should be promoted. Community residents should band together in developing community products to sell in extra-community markets in order to augment familial income.

3. Female member should be afforded the opportunity to participate in and to play a role in local and community development at increased levels.

4. Education for community members should be promoted and supported at higher levels.

5. Opportunities should be afforded local residents to participate in determining guidelines for the development of their own communities. Community leaders should increase levels of participation in such work as well.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. วิพร เกตุแก้ว ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกรรมการอีก 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ชลิตา ศรมณี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รวิภา ธรรมโชติ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา จนกระทั่งสำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ขอขอบคุณปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง และบุคลากรที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง ทำให้งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่เรียนมาด้วยกัน ซึ่งห่วงใยและให้กำลังใจเสมอมา รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้

ท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวทุกท่านที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในเรื่องของการศึกษาในระดับปริญญาโทมาโดยตลอดซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างมากกับความสำเร็จครั้งนี้

นัฐพงษ์ สุพร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(7)
กิตติกรรมประกาศ.....	(11)
สารบัญตาราง.....	(15)
สารบัญภาพประกอบ.....	(17)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง.....	14
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ.....	15
การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่าง ๆ	19
ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว....	21
ความหมายและแนวคิดการพัฒนา	25
การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ.....	30
การพัฒนาด้านสังคม.....	34
การพัฒนาด้านวัฒนธรรม.....	36

บทที่	หน้า
การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม.....	41
ความหมาย และแนวคิดการมีส่วนร่วม	47
ความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	51
ความหมาย และแนวคิดชุมชนเข้มแข็ง	55
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	60
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	65
รูปแบบการวิจัย	65
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	69
เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน	71
วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ ตอบแบบสอบถาม.....	80
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบ แบบสอบถามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	86
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเกื้อหนุน.....	92
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น.....	96
ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	101

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	115
สรุปผลการศึกษาวิจัย	115
อภิปรายผลการวิจัย	119
ข้อเสนอแนะ	122
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถามเพื่อวิจัย เรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาท้องถิ่น.....	126
บรรณานุกรม.....	136
ประวัติผู้เขียน.....	143

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	6
2 จำนวนประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง.....	66
3 สัดส่วนของจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
4 การให้คะแนนประเมินคำตอบในแต่ละข้อ.....	71
5 การทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม.....	73
6 จำนวน และร้อยละจำแนกตามปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม.....	80
7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	86
8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความพอประมาณ.....	87
9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความมีเหตุผล.....	88
10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี.....	89
11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เงื่อนไขด้านความรู้.....	90
12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เงื่อนไขด้านคุณธรรม.....	91
13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยเกื้อหนุน.....	92
14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการมีส่วนร่วม....	92
15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านบทบาทผู้นำ.....	94
16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านชุมชนเข้มแข็ง.....	95

ตาราง	หน้า
17 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาท้องถิ่น.....	96
18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ.....	97
19 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนา ด้านสังคม.....	98
20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนา ด้านวัฒนธรรม.....	99
21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนา ด้านสิ่งแวดล้อม.....	100
22 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศต่อการพัฒนาท้องถิ่น.....	102
23 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุต่อการพัฒนาท้องถิ่น.....	103
24 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาต่อการพัฒนาท้องถิ่น..	105
25 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพต่อการพัฒนาท้องถิ่น.....	106
26 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ครอบครัวต่อการ พัฒนาท้องถิ่น	108
27 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาท้องถิ่น.....	109
28 ค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทำนายการพัฒนาท้องถิ่นใน ภาพรวมโดยใช้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เป็นตัวแปรทำนาย.....	111
29 ค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทำนายการพัฒนาท้องถิ่นใน ภาพรวมโดยใช้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเกื้อหนุน เป็นตัวแปรทำนาย.....	112

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 แผนภาพแสดงแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	17